

Maria Dolors Orriols

PETJADES
SOTA L'AIGUA

V I E N A
E D I C I O N S

A VEGADES m'he posat a escriure per la necessitat que tinc de prendre apunts, per anotar el que veig o el que penso. Això ja ho havia fet d'una manera espaiada en altres èpoques, sobretot de jove. Si ara agafo aquest carnet decidit a escriure, és tant per omplir una solitud com per aplacar emocions massa intensament sentides. Vull mirar al defora, observar al meu entorn per apagar tant com pugui els batecs d'un record. Escriuré com si fos un entreteniment, igual com un afeccionat a la fotografia es detura davant d'una panoràmica, d'un monument o d'unes figures humanes, per retenir-ne la bellesa i l'expressió. Gràcies a la màquina de retratar es poden retenir rostres familiars, somriures que no envelliran mai, testimonis a través dels temps. Sí, uns records i unes pinzellades que cal materialitzar perquè el que vivim no se'ns escapi. I així a cada canvi de situació, de paisatge o d'amor necessitem la fotografia per retenir-lo.

Jo, Xavier Orfila, fa ben pocs dies que he arribat a Sant Romà de Sau, a les Guillerries. Des del mateix moment d'arribar, vaig pensar que convenia tenir un objectiu fotogràfic extraordinari per agafar tota sencera aquesta immensa panoràmica. És un conjunt impressionant, molt més colpidor encara si penso que una bona part d'aquestes terres ha de desaparèixer sota l'aigua. En aquest moment un fet així m'afecta encara més, a causa de la meva sensibilitat, ferida per una altra bellesa desapareguda. Però no, no puc pas començar deixant-me arrossegat per un sentimentalisme que em cal evitar. No vull trobar arreu l'empremta de la Júlia, ni puc fer comparances.

És clar que essent els sentits la mesura de la vida, no puc des-eixir-me'n, de la Júlia. No intentaré pas defugir la seva imatge, Déu me'n guardi! El seu record, el de la nostra vida en comú, el servo com un tresor. L'altre record, el més amarg, no el defujo pas, perquè sento més amor que mai vers ella. S'esdevé, però, que ara, aquí, a Sau, els ulls se m'obren a l'exterior, davant d'aquest paisatge que m'envolta i on hi ha tantes coses per mirar, i retenir.

Per això he parlat d'un objectiu fotogràfic extraordinari, més gran, capaç de copsar i detallar aquestes imatges. Voldria guardar la visió d'aquestes muntanyes, amb cingleres tallades per misteriosos ganivets, roques tenyides de gammes càlides que van del vermell al morat i que, segons com hi peta el sol, sembla que sagnin. Hi ha camps de tots colors i un tou d'arbres que dansen tot seguint la màgia del vent que els atia. I entremig de tot això hi ha, aplegades en uns llocs o bé escampades en altres, una colla de cases revellides, ingènues i senzilles, que tenen els ulls clucs de les finestres closes, i les boques desdentegades de les portes obertes. Tot plegat forma el poblet de Sant Romà de Sau, mig abandonat, mentre espera la mort definitiva. Una mort que ja té pintada al rostre, una descomposició que ja ha començat. Hom diria que el poble, amb l'església, el campanar i els conreus, ha caigut per atzar en aquesta clotada. Tant se val si algunes teulades encara es mantenen fortes i volen guaitar al cel; ja no veuran res. Són marcades per una força dura, inflexible, solament de mirar-ho em sento trasbalsat. La Júlia diria que em deixo impressionar o que busco complicar les coses com tantes altres vegades. Però ara la Júlia no pot dir res, ja no té veu, i jo porto clavat molt endins el fibló de la seva partença. Per això em costa més separar la mirada d'aquest poble ensorrat, perquè hi agermano imatges de decadència i d'agonia. Ja des d'ara, a primer

cop d'ull, he sentit l'atracció d'aquesta contrada que, fins ara, m'era desconeguda. Em caldrà mirar-ho tot lentament, resseguir cada racó, acaronar aquest paisatge suaument, com si acaronés el cos de l'estimada. Per això quan em trobo, inesperadament, davant del pont romà, amb l'arcada que va d'una riba a l'altra, voldria poder agafar-lo com agafes una joguina i te l'emportes a casa. I què en faria jo, de la gran masia que hi ha al cim d'aquell tossal? Voldria deixar-la just al mateix lloc, ja que s'hi adapta perfectament. És una casa senyorial com un gran dau de pedra fosca, amb esplèndides arcades d'una galeria cara al migdia. Treu la seva còrpora pel damunt dels arbres, com si sentís un cert menyspreu pel que l'envolta. Certament que aquest casal no és pas tan lleuger ni elegant com el vell pont. Aquesta casa pesa, és sòlida i es destaca, i s'imposa per si mateixa. Quan penses que tot això, casal, poble i pont romà, ha de quedar forçosament colgat sota l'aigua, tens un sentiment de revolta. Jo puc experimentar-lo millor perquè ja he viscut aquest impuls, quan et diuen que l'ésser estimat ha de desaparèixer... Així és com em sento davant d'una situació que em desperta la sensibilitat i reflecteix el meu propi drama en evocar-me la meva Júlia. És possible que qualsevol motiu serveixi per fer-me aflorar i reviure el record. Però no esperava pas trobar una comparança tan exacta entre la Júlia i tot el que m'envolta.

Aquesta és la primera imatge que m'ha donat el meu personal objectiu fotogràfic. Aquesta és la veritat.